

آزمون علوم و فنون ادبی پایه دهم

رشته انسانی

مدرسه یاس نبی (س)

دبیر: خانم فرهادی

زمان آزمون: ۹۰ دقیقه

مبانی تحلیل، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

۱. در زمان سامانیان عمده‌ترین مرکز فرهنگی به‌شمار می‌آمد. (۵/۱. نمره)
- الف) غزنین ب) دمشق ج) بخارا د) خوارزم
۲. هر چیزی که ذهن ما را به پویایی درآورد، است. (۵/۱. نمره)
۳. رایج‌ترین انواع شعر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم را نام ببرید؟ (۵/۱ نمره)
۴. پدر شعر فارسی کیست؟ (۵/۱. نمره)
- الف) کسای مروزى ب) ناصر خسرو ج) رودکی د) شهیدبلخی
۵. زبان فارسی میانه به چند دسته تقسیم می‌شود؟ نام ببرید. (۱ نمره)

موسیقی شعر

۶. جاهای خالی را با واژه مناسب پر کنید. (۱ نمره)
- الف) اساسی‌ترین عامل پیدایی شعر است.
- ب) توجه به فضای عاطفی و آهنگ متن، سبب کشف است.
۷. شعر زیر را هجابندی کنید و سپس علامت‌های هر هجا را در زیر آن قرار دهید. (۲ نمره)
- بخور تا توانی به بازوی خویش / که سعیت بود در ترازوی خویش

۸. صامت‌ها و مصوت‌های کلمات زیر را مشخص نمایید. (انمره)

الف) انصاف ب) صورت

۹. شعر زیر را از نظر «موسیقی و آهنگ» بررسی کنید. (انمره)

بیا تا همه دست نیکی بریم / جهان جهان را به بد نسپریم

نباشد همی نیک و بد پایدار / همان به که نیکی بود یادگار

۱۰. الف) کوچک‌ترین واحد آوایی زبان..... است. (۵/نمره)

ب) هجاهای پایانی اوزان شعر فارسی همیشه محسوب می‌شود. (۵/نمره)

زیبایی‌شناسی

۱۱. الف) عواملی که موسیقی لفظی را پدید می‌آورند را می‌گویند. (۵/)

ب) واج‌آرایی صامت‌ها از مصوت‌ها است. (۵/)

۱۲. در بیت زیر یک نمونه «واج‌آرایی» و یک نمونه «تکرار» بیابید. (انمره)

زمانه قرعۀ نو می‌زند به نام شما / خوشا شما که جهان می‌رود به کام شما

۱۳. در عبارات زیر، سجع‌ها را بیابید و نوع آن را مشخص کنید. (۲ نمره)

الف) در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن / من خود به چشم خویشتن دیدم که جانم می‌رود.

ب) تنی چند متفق سیاحت بودند و شریک رنج راحت

۱۴. صحیح یا غلط بودن گزینه‌های زیر را مشخص کنید. (۲ نمره)

الف) سرّ عشق نهفتنی است، نه گفتنی و بساط مهر پیمودنی است نه نمودنی. (سجع مطرف)

ب) گفت: «خاموش! که در پستی مردن به که حاجت به کسی بردن». (سجع متوازن)

ج) صیّاد بی‌روزی ماهی در دجله نگیرد و ماهی بی‌اجل در خشک نمیرد. (سجع متوازی)

د) مُلک بی دین باطل است و دین بی مُلک ضایع. (سجع متوازن)

نقد و تحلیل نظم و نثر

۱۵. در متن زیر، برای هر یک از قلمروهای «زبانی»، «ادبی» و «فکری» دو مورد پیدا کنید. (۳ نمره)
- «بدان کوش که به هر مُحالی از حال و نهاد خویش بنگردی که بزرگان به هر حقّ و باطلی از جای نشوند و به وقت نومیدی، امیدوارتر باش و نومیدی را در امید بسته دان و امید را در نومیدی.»
۱۶. شعر زیر را بخوانید و با توجه به قلمرو ادبی، یک نمونه «تشخیص» و یک نمونه «تشبیه» بیابید. (۱ نمره)
- هرکه زین گلشن، لبی خندان تر از گل بایدش / خاطری فارغ ز عالم چون توکل بایدش
- خُرده‌ای از مال دنیا در بساط هرکه هست / جبهه‌ واکرده‌ای پیوسته چون گل بایدش.